

מדע . הלכות יסודי התורה פרק ז ח ט

פ"ח א משה רבינו לא האמינו בו ישראל
מפני האותות שעשה וכו' .
בספר העיקרים מאמר ראשון פ"ח בלאר יפה
דברי רבינו :

ונאמר

אדם נבהל לשמוע דברי חבריו כך היה כח בדעתו של משה רבינו להבין דברי הנבואה
והוא עומד על עומדו שלם . כל הנביאים אין מתנבאים בכל עת שירצו משה רבינו אינו
כן אלא כל זמן שיחפזין רוח הקודש לובשתו ונבואה שורה עליו ואינו צריך לכון דעתו
ולהזדמן לה שהרי הוא מכון ומזומן ועומד כמלאכי השרת . לפיכך מתנבא בכל עת
שנאמר עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם . ובזה הבטיחו האל שנאמר לך אמור להם שובו
לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי . הא למדת שכל הנביאים כשהנבואה מסתלקת מהם חוזרים לאהלם שהוא צרכי
הגוף בלם כשאר העם . לפיכך אין פורשין מנשותיהם . ומשה רבינו לא חזר לאהלו הראשון לפיכך פירש מן האשה לעולם
ומן הדומה לו ונקשרה דעתו לצור העולמים ולא נסתלק מעליו ההוד לעולם וקרן עור פניו ונתקדש כמלאכים : **ז** הנביא
אפשר שתהיה נבואתו לעצמו בלבד להרחיב לבו ולהוסיף דעתו עד שידע מה שלא היה יודע מאותן הדברים הגדולים . ואפשר
שישולח לעם מעמי הארץ או לאנשי עיר או ממלכה לכוון אותם ולהודיעם מה יעשו או למונעם ממעשים הרעים שבידיהם .
וכשמשלחים אותו נותנים לו אות ומופת כדי שידעו העם שהאל שלחו באמת . ולא כל העושה אות ומופת מאמינים לו
שהוא נביא . אלא אדם שהיינו יודעים בו מתחלתו שהוא ראוי לנבואה בחכמתו ובמעשיו שנתעלה בהן על כל בני גילו והיה
מהלך בדרכי הנבואה בקדושתה ובפרישותה ואח"כ בא ועשה אות ומופת ואמר שהאל שלחו מצוה לשמוע ממנו שנאמר
אליו תשמעון . ואפשר שיעשה אות ומופת ואינו נביא וזה האות יש לו דברים בגו . ואעפ"כ מצוה לשמוע לו הואיל ואדם
גדול וחכם וראוי לנבואה [הוא] מעמידים אותו על חזקתו . שבכך נצטוינו כמו שנצטוינו לחתוך את הדין ע"פ שני עדים כשרים
ואע"פ שאפשר שהעידו בשקר הואיל וכשרים הם אצלנו מעמידין אותן על כשרותן . ובדברים האלו וכיוצא בהן נאמר
הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו . ונאמר כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב :

פרק שמיני

א משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה . שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי שאפשר שיעשה
האות בלש וכשוף . אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאו . לא להביא ראיה על הנבואה .
היה צריך להשקיע את המצריים קרע את הים והצילין בתוכו . צרכנו למזון חוריד לנו את המן . צמאו בקע להן את
האבן . כפרו בו עדת קרח בלעה אותן הארץ . וכן שאר כל האותות . ובמה האמינו בו במעמד הר סיני שעיינינו ראו ולא
זר ואזנינו שמעו ולא אחר האש והקולות והלפידים והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו ואנו שומעים משה משה לך
אמור להן כך וכך . וכן הוא אומר פנים בפנים דבר ה' עמכם . ונאמר לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת . ומנין
שמעמד הר סיני לבדו היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי שנאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע
העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם . מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם אלא נאמנות
שיש אחריה הרהור ומחשבה : **ב** נמצאו אלו ששולח להן הם העדים על נבואתו שהיא אמת ואינו צריך לעשות להן אות
אחר . שהם והוא עדים בדבר כשני עדים שראו דבר אחד ביחד שכל אחד מהן עד לחבירו שהוא אומר אמת ואין אחד
מהן צריך להביא ראיה לחבירו . כך משה רבינו כל ישראל עדים לו אחר מעמד הר סיני ואינו צריך לעשות להם אות .
וזהו שאמר לו הקב"ה בתחילת נבואתו בעת שנתן לו האותות לעשותן במצרים ואמר לו ושמעו לקולך . ידע משה רבינו
שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי ומהרהר ומחשב והיה נשמת מליך ואמר והן לא יאמינו לי . עד שהודיעו הקב"ה
שאלו האותות אינן אלא עד שיצאו ממצרים ואחר שיצאו ויעמדו על ההר הזה יסתלק הרהור שמהרהרין אחריו שאני נותן
לך כאן אות שידעו שאני שלחתיך באמת מתחילה ולא ישאר בלבם הרהור . והוא שהכתוב אומר וזה לך האות כי אנכי
שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה . נמצאת. אומר שכל נביא שיעמוד אחר משה רבינו
אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כדי שנאמר אם יעשה אות נשמע לו לכל מה שיאמר . אלא מפני המצוה שצוה משה
בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון . כמו שצונו לחתוך הדבר על פי שנים עדים ואע"פ שאין אנו יודעין אם העידו
אמת אם שקר . כך מצוה לשמוע מזה הנביא אע"פ שאין אנו יודעים אם האות אמת או בכישוף ולט : **ג** לפיכך אם עמד
הנביא ועשה אותות ומופתים גדולים ובקש להכחיש נבואתו של משה רבינו אין שומעין לו ואנו יודעין בבאור שאותן
האותות בלש וכשוף הן . לפי שנבואת משה רבינו אינה על פי האותות כדי שנערוך אותות זה לאותיות זה . אלא בעיינינו
ראינוה ובאזנינו שמענוה כמו ששמע הוא . הא למה הדבר דומה לעדים שהעידו לאדם על דבר שראה בעיניו שאינו כמו
שראה שאינו שומע להן אלא יודע בודאי שהן עדי שקר . לפיכך אמרה תורה שאם בא האות והמופת לא תשמע אל
דברי הנביא ההוא . שהרי זה בא אליך באות ומופת להכחיש מה שראית בעיניך והואיל ואין אנו מאמינים במופת אלא מפני
המצות שצונו משה היאך נקבל מאות זה שבא להכחיש נבואתו של משה שראינו וששמענו :

פרק תשיעי

א "דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת
שנאמר

א סמ"ג לאוין סדר ששה :

לחם משנה

שלמה עד מעמד הר סיני והלא עדיין קושיא קיימא אדוכתא דלפי שעתו לא יאמינו לו
ולא יאמינו בדבריו . ויש לרבות דמ"מ כיון דלכסוף יודע שיאמינו בו האמנה שלמה
בהקדמה דעתו דמה שהיה קשה לו הוא שלעולם לא יאמינו בו האמנה שלמה וזהו אומרו
וכן לא יאמינו לי . אבל נראה לתרץ הכל דמה שכתב עד שהודיעו אין משמעות דבריו
עד

מגדל עוז

אם אינו מוחזק וסודות שם, פרק הנתיבין (דף פ"ט) וכדדדדדד פרק האשה מדכחיב אליו
תשמעון ובענין אליהו בשר הכרמל וכמו שביאר פ"ט . אמנם מה שזכרתי שאין נביא רשאי לחזק
דבר מעתה הוא לר"ל עוד כמס' מגילה מייית לה כרוב התלמוד משורס :

פ"ח ב וזהו שאמר לו הקב"ה בתחילת נבואתו וכו' עד שהודיעו הקב"ה וכו' . הנה
בכאן קושיא מבוררת דהפסוקים הם הפוכים בתורה דפסוק וזה לך
האות הוא מוקדם לפסוק והן לא יאמינו לי . ונ"ל לפרש דבריו עם מה שנזכר עוד
בדבריו דליך נקדמה דעתו של משה בזה שאמר לו הקב"ה שם לא יאמינו האמנה

בהגדה משל הסולתני וכבר הזכירו הכתובין וז' לגבי נוסף וגלוי עינים ומשם תבינו . וענין הכניא
מוחק , עיקרו פ' הנתיבין כמס' דף פ"ט) בענין נביא השקר . והמאות עשה דלפני תשמעון
שכתב הוא לבין ספרי :

פ"ח גם ענין זה מפורש בענין פ' השני . ומ"ס שאם בא להכחיש אין שומעין לו ושאר הענין